



KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 7.6.2006
KOM(2006) 275 v konečnom znení
Zväzok I

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Budúcnosť námornej politiky Únie: Európska vízia pre oceány a moria

OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Budúcnosť námornej politiky Únie: Európska vízia pre oceány a moria

Komisia vo svojich strategických cieľoch na obdobie rokov 2005 až 2009 upozornila na „osobitnú potrebu obsiahlej námornej politiky zameranej na rozvoj prosperujúceho námorného hospodárstva a celého potenciálu činností súvisiacich s morom spôsobom podporujúcim udržateľnosť životného prostredia.“ Komisia na základe oznámenia z 2. marca 2005 rozhodla, že Zelená kniha o budúcnosti námornej politiky EÚ, ktorú má prijať v prvej polovici roka 2006, by mala predstavovať prvý krok k vytvoreniu takejto obsiahlej námornej politiky EÚ.

Komisia v súlade s týmito rozhodnutiami prijala Zelenú knihu. Zelenú knihu treba v kontexte politiky EÚ v oblasti trvalo udržateľného rozvoja chápať ako jej súčasť. Jej cieľom je podporovať podľa Lisabonskej agendy rast a zamestnanosť v oblasti námornej činnosti udržateľným spôsobom, čím sa zabezpečí ochrana morského prostredia. Tým sa potvrdzuje kľúčová úloha, ktorú zohrávajú oceány pri zvyšovaní kvality života stále sa zvyšujúceho počtu občanov EÚ, ktorí žijú, pracujú a dovolenkujú v pobrežných regiónoch.

To, čo tieto prvky spája, sú moria a oceány, ktoré obmývajú náš kontinent a naše najvzdialenejšie regióny a ktoré plnia mnohoraké úlohy. Okrem toho, že samy majú vlastnú hodnotu, predstavujú základňu zdrojov pre všetky námorné činnosti. Zelená kniha je reakciou na mandát pracovného tímu námornej politiky, pôsobiaceho pod vedením Riadiacej skupiny komisárov, skúmať hospodársku činnosť Európanov, ktorá súvisí s oceánmi a moriami alebo na ne vplýva, ako aj príslušné politiky, s cieľom nájsť lepší spôsob, ako umožniť Európanom viac – a trvalo udržateľne – využívať oceány.

Očakáva sa, že sa na základe Zelenej knihy začne rozsiahla diskusia medzi zúčastnenými stranami a na všetkých úrovniach správy a riadenia. Komisia podporí a pomôže organizovať túto diskusiu.

Obsah Zelenej knihy

V úvode je priblížená súčasná situácia a dôvody predloženia Zelenej knihy. Doteraz sa naše politiky o námornej doprave, priemysle, pobrežných regiónoch, výrobe energie na mori, rybnom hospodárstve, morskom prostredí, sociálno-ekonomickej súdržnosti a v iných relevantných oblastiach vyvíjali samostatne, pretože nik si nepoložil otázku, či je možné rozvinúť súčinnosť týchto politik s cieľom ich posilnenia. Teraz je preto ten správny čas spojiť všetky tieto prvky a podporiť novú víziu nášho zaobchádzania s oceánmi.

Z tohto dôvodu je cieľom Zelenej knihy začať diskusiu o budúcnosti námornej politiky EÚ, v rámci ktorej by sa k oceánom a moriam zaujal holistický prístup.

V úvode sa zdôrazňuje, že námorná politika by mala byť zakotvená v Lisabonskej stratégii a súčasne by sa mali v rámci nej zohľadňovať zásady riadenia orientovaného

na ekosystém, pričom opatrenia zo strany EÚ sa vyžadujú len v prípade, ak prispievajú k zvýšenej hodnote opatrení na národnej a miestnej úrovni.

Kapitola 2: Zachovanie európskeho vodcovstva pri trvalo udržateľnom vývoji námorných činností

Druhá kapitola sa zameriava na význam námorného hospodárstva, možnosti jeho rastu a zdroje jeho konkurencieschopnosti. Skúmajú sa v nej dostupné aktíva, ako je samo morské prostredie, poznatky o oceánoch, tvorivosť spoločností a odbornosť expertov pracujúcich v rôznych odvetviach, a nastoľuje sa v nej otázka, ako môžu verejné orgány prispieť k optimálnemu využívaniu týchto aktív. Ďalej sa kapitola zameriava na vzájomné vzťahy medzi hospodárskymi odvetvami a na regulačný rámec.

V tejto kapitole sa poukazuje na skutočnosť, že v čase rýchlo napredujúcej globalizácie musia námorné odvetvia aj naďalej stavať na inovačných produktoch ako na základe svojho rastu. V súlade s tým sa kapitola odvoláva na existujúce programy Spoločenstva vyvinuté na podporu výskumu a inovácie a predkladajú sa v nej návrhy na integrovanejší prístup so zapojením činností členských štátov.

Dôraz sa kladie na zásadný význam tematickej námornej stratégie pri zabezpečovaní trvalo udržateľného životného prostredia a význam právnych predpisov v oblasti námornej bezpečnosti.

Analyzuje sa v nej otázka, čo je možné spraviť na zvrátenie súčasného trendu znižovania počtu Európanov, ktorí si zvolili povolanie z oblasti námorného hospodárstva, a na zvýšenie kvality pracovných miest.

Pozitívne sa hodnotí aj vývoj integrovanejšieho konceptu zo strany súkromného sektora („clustering“) a predkladajú sa návrhy na ďalší vývoj regulačného rámca v námorných odvetviach. V tejto časti sa poukazuje na to, že je potrebná diskusia o zjednodušení, pričom sa vychádza zo správ zúčastnených strán o prípadoch, keď právne predpisy vypracované na splnenie potrieb a cieľov konkrétnej politiky môžu mať neočakávané a protikladné účinky na iné ciele z námornej oblasti. Zaoberá sa takisto ťažkosťami, ktoré sa spájajú s eventúalnymi opatreniami ES týkajúcimi sa lodných registrov a zostavenia nepovinného registra EÚ.

Kapitola poukazuje na to, že je potrebné zohľadniť nové problémy, ktorým čelí námorné hospodárstvo, zaoberá sa globálnymi klimatickými zmenami, približuje niektoré sľubné trendy v oblasti energetiky a odhaľuje významný potenciál „modrej biotechnológie“.

Kapitola 3: Optimalizácia kvality života v pobrežných regiónoch

V tejto kapitole sa skúma osobitná úloha pobrežných regiónov v námornom hospodárstve. Zaoberá sa významom zdravého morského prostredia pre kvalitu života zvyšujúceho sa počtu občanov. Analyzuje tiež, aké faktory ohrozujú pobrežie a jeho obyvateľov, ako s týmito faktormi zaobchádzať a ako ich premeniť na príležitosti. Skúma sa v nej otázka, ako najlepšie zabezpečiť pretrvávajúci zdravý stav cestovného ruchu v pobrežných a morských oblastiach, ktorý zohráva kľúčovú úlohu v miestnych ekonomikách. Na záver sa rozoberá otázka, ako v snahe

o posilnenie súčinnosti čo najlepšie organizovať komplexné vzájomné vzťahy medzi hospodárskymi činnosťami na mori a na pevnine.

Kapitola 4: Zabezpečenie nástrojov na zaobchádzanie s oceánmi

V tejto kapitole sa skúma viacero dôležitých nástrojov na posilnenie trvalo udržateľného riadenia nášho vzťahu k oceánom a moriam.

Analyzuje sa v nej, aké údaje o oceánoch a moriach a súvisiacich ľudských činnostiach musia byť k dispozícii, a poukazuje sa na potrebu zriadenia komplexnej siete EÚ pre údaje z námornej oblasti a potrebu ďalšej integrácie a vývoja existujúcich sietí zriadených na identifikáciu pohybu plavidiel v pobrežných vodách EÚ.

V kapitole sa poukazuje na to, že na reguláciu hospodárskych činností v pobrežných vodách sú potrebné systémy územného plánovania, ktoré vychádzajú z prístupu na ekosystém orientovaného riadenia navrhnutého v tematickej námornej stratégii. Na záver sa v nej rozoberá dôležitá úloha, ktorú môže zohrávať finančná pomoc ES pre pobrežné regióny, najmä prostredníctvom štrukturálnych fondov (EFRR, ESF) a Kohézneho fondu.

Kapitola 5: Správa a riadenie

V rámci EÚ

Nové chápanie oceánov a morí spochybňuje tradičné sektorové a zemepisne obmedzené prístupy a prihovára sa za integrovanejší spôsob tvorby politiky vychádzajúci zo zásady subsidiarity. Rozvoj technológií i pokrok v monitorovaní morí a dohľadu nad nimi umožnili integráciu dátových služieb do takého rozsahu, ktorý bol v minulosti nepredstaviteľný. Integrované politiky sú najlepším prostriedkom, ako dosiahnuť úspory z rozsahu podporované technológiou. Presadzovanie práva na mori je možné najlepšie zabezpečiť prostredníctvom koordinovaného využívania obmedzených a nákladných zdrojov dostupných v členských štátoch. V tejto kapitole sa podrobne vysvetľujú dôsledky vývoja integrovanej námornej politiky a stanovujú niektoré všeobecné zásady tvorby námornej politiky. Predkladá sa takisto návrh, akým spôsobom rozdeliť pracovnú činnosť medzi ES a členskými štátmi v oblasti realizácie územného plánovania.

Pri správe a riadení námorných záležitostí by sa mali využívať skúsenosti získané z regionálnej politiky v oblasti koordinácie sektorových politík, spolupráce na príkladoch osvedčených postupov a partnerstva so zapojením zúčastnených strán.

V tejto kapitole sa upozorňuje aj na nízky stupeň integrácie jednotlivých činností na mori zo strany členských štátov v pobrežných vodách. Naznačuje sa v nej, že by bol výhodný vyšší stupeň koordinácie a jednotnosti funkcií i medzi členskými štátmi.

Spomína sa tu aj rozšírenie spoločného námorného priestoru EÚ o ďalšie činnosti (vrátane pobrežnej lodnej dopravy medzi členskými štátmi), ako aj myšlienka zriadiť pobrežnú stráž EÚ. Narastajúca kriminalita vrátane obchodovania s ľuďmi a terorizmu je jedným z dôvodov, prečo je potreba lepšej koordinácie existujúcich vnútroštátnych zdrojov a spoločného obstarávania nových zdrojov stále

naliehavejšia. Zdôrazňuje sa rastúca miera angažovanosti loďstva členských štátov do činností v civilnej oblasti.

Na medzinárodnej pôde

V tejto kapitole sa obhajuje názor, že námorná politika musí mať externý rozmer, keďže svetové oceány sú navzájom prepojené a k tvorbe právnych predpisov často dochádza na globálnej úrovni. Značná časť námornej politiky skutočne z dôvodu svojej podstaty prekračuje hranice Európy a otázky klimatických zmien, morského prostredia a ochrany biologickej rozmanitosti, lodnej dopravy a rybného hospodárstva je možné preto najlepšie regulovať prostredníctvom medzinárodných pravidiel. Preto keď EÚ vyvíja v námornej politike nové koncepty, snaží sa ich zdieľať s medzinárodnou komunitou. Ak považuje vytvorenie nových medzinárodných pravidiel za opodstatnené, chce sa podieľať na ich vývoji a využiť svoj vplyv na ich zavedenie. Ak nie sú aj napriek tomu opatrenia na medzinárodnej úrovni úspešné, musí EÚ niesť svoju zodpovednosť a zvážiť svoje možnosti v prípade ďalších opatrení na základe zmluvy. Ak niektoré tretie krajiny nedisponujú dostatočnou kapacitou alebo efektívnymi nástrojmi v oblasti správy a riadenia na uplatňovanie schválených medzinárodných pravidiel, EÚ sa snaží prispieť k zlepšeniu využitím svojich nástrojov vonkajšej politiky. Na záver sa v kapitole jasne uvádza, že hoci je potrebný všeobecný rámec európskej námornej politiky, pri jeho realizácii sa bude musieť zohľadniť realita a rozmanitosť zemepisných daností Európy.

Kapitola 6: Opätovné získanie európskeho dedičstva a posilnenie európskej identity v námornej oblasti

V tejto kapitole sa skúmajú otázky, ako podporiť činnosti týkajúce sa dedičstva v námornej oblasti a súvisiace s inými námornými odvetviami a ako môže vzdelanie prispieť k vývoju spoločnej vízie o úlohe oceánov v našom živote. Výsledkom môže byť aj lepší imidž povolání z oblasti námorného hospodárstva a zvýšená výkonnosť námorných odvetví.

Kapitola 7: Ďalšie kroky – konzultačný proces

V tejto kapitole sa zdôrazňuje záväzok Komisie vypočúť zainteresované strany v priebehu konzultačnej fázy do konca júna 2007. Do konca roku 2007 zašle Komisia Rade a Parlamentu oznámenie, v ktorom zhrnie výsledky konzultačného procesu a navrhne ďalšie kroky.